

Вища освіта в Україні

Вовчак О.Д., Руцишин Н.М.

БАНКІВСЬКА СПРАВА

Видавництво "Новий Світ – 2000"

Вовчак О.Д., Руцишин Н.М.

БАНКІВСЬКА СПРАВА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

“Новий Світ -2000”

Львів - 2010

УДК 336.71 (075.8)

БІЖ 65.262.1я73

В 61

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як
навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1.4/18-Г-1025 від 21.06.07р.)*

Рецензенти:

Башнянин Г.І. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії Львівської комерційної академії;

Мороз А.А. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана;

Реверчук С.К. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківського і страхового бізнесу Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Вовчак- О.Д. Руцишин Н.М.

В 61 Банк івська справа: Навчальний посібник. - Львів: "Новий Сві т-2000", 2010.-560 с.

ISBN 966-418-059-4

Підготовлений навчальний посібник знайомить зі змістом навчальної дисципліни "Банківська справа". Посібник включає теоретичний виклад тем курсу відповідно до навчальної програми. Для більш ефективного засвоєння студентами програмного матеріалу в кінці кожної теми наведено плани семінарських занять, питання для самостійного вивчення, тематику рефератів, тестові завдання, список рекомендованої літератури.

З метою набуття практичних навичок з курсу у навчальному посібнику з кожної теми передбачені навчальні завдання. Посібник включає термінологічний словник ключових понять і термінів. У додатках поміщені зразки основних документів що використовуються у банківській справі.

Для студентів вищих навчальних закладів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр з напрямку підготовки "Економіка і підприємництво", аспірантів. фахівців в галузі банківської справи, фінансів, фінансового посередництва, слухачів післядипломної освіти

ISBN 966-418-059-4

© Вовчак О.Д., Руцишин Н.М., 2010
© "Новий Світ-2000", 2010

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА».....	8
ТЕМА 1. Історія виникнення та розвиток банківських систем.....	15
1.1. Походження та розвиток банків.....	15
1.2. Поняття, призначення та класифікація банків.....	19
1.3. Особливості функціонування сучасних банківських систем.....	29
1.4. Становлення та розвиток банківської системи України.....	33
ТЕМА 2. Банки як суб'єкти господарювання.....	48
2.1. Створення та реєстрація банку.....	48
2.2. Організаційна структура банку.....	56
2.3. Ліцензування банків і банківської діяльності.....	61
2.4. Реорганізація і ліквідація банку.....	67
2.5. Банківські об'єднання: порядок створення та їх типи.....	70
ТЕМА 3. Національний банк України: завдання, функції, мережа та структура.....	81
3.1. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України.....	81
3.2. Функції та операції Національного банку України.....	85
3.3. Структура та форми управління Національного банку України.....	90
ТЕМА 4. Банківські ресурси як основа функціонування банку.....	100
4.1. Банківські ресурси, їх види та класифікація.....	100
4.2. Капітал банку, його склад, структура, джерела формування та напрями використання.....	105
4.3. Залучений капітал банку: суть, значення та загальна характеристика.....	111
4.4. Запозичені банківські ресурси: суть, значення та загальна характеристика.....	119
ТЕМА 5. Регулювання діяльності банків.....	133
5.1. Регулювання банківської діяльності, його суть та форми.....	133
5.2. Регулятивний капітал банку: призначення та порядок визначення.....	138

5.3. Економічні нормативи капіталу банку.....	143
5.3. Економічні нормативи ліквідності	154
5.5. Нормативи кредитного ризику.....	157
5.6. Нормативи інвестування.....	161
ТЕМА 6. Класифікація банківських операцій і послуг.....	172
6.1. Основи класифікації банківських операцій і послуг.....	172
6.2. Пасивні банківські операції та їх характеристика.....	179
6.3. Активні банківські операції та їх характеристика.....	181
6.4. Характеристика банківських послуг.....	183
ТЕМА 7. Організація грошового обігу в банках.....	201
7.1. Характеристика платіжного обороту.....	201
7.2. Банківське обслуговування готівкового обороту.....	205
7.3. Безготівкові розрахунки: суть, значення, класифікація та принципи організації.....	212
7.4. Міжбанківські розрахунки.....	224
7.5. Система електронних банківських послуг населенню.....	228
ТЕМА 8. Банківське кредитування як основа діяльності банку.....	239
8.1. Суть, призначення та функції кредиту. Класифікація банківських кредитів.....	239
8.2. Порядок видачі та погашення банківських кредитів юридичним особам	247
8.3. Банківське споживче кредитування.....	252
8.4. Форми забезпечення повернення банківських кредитів.....	259
8.5. Поняття кредитної політики банку.....	262
ТЕМА 9. Інвестиційна діяльність банків.....	276
9.1. Суть, значення та класифікація банківських інвестицій.....	276
9.2. Інвестиційний портфель банку та його класифікація.....	282
9.3. Концепція формування інвестиційного портфеля банку.....	284
ТЕМА 10. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.....	295
10.1. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій банку.....	295
10.2. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.....	299
10.3. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків ..	308

10.4. Порядок здійснення міжнародних розрахунків за експортно-імпортними операціями.....	314
10.5. Відкрита валютна позиція банку та методика її розрахунку ..	318
ТЕМА 11. Економічний аналіз діяльності банку.....	332
11.1. Інформаційне забезпечення фінансово-економічного аналізу банків.....	332
11.2. Аналіз пасивів банку.....	339
11.3. Аналіз активів банку.....	345
11.4. Аналіз доходів, витрат і прибутку банку.....	350
11.5. Основні показники ефективності діяльності банку.....	357
ТЕМА 12. Узагальнююча оцінка фінансового стану комерційного банку.....	372
12.1. Рейтингові системи оцінки банків	372
12.2. Основні компоненти рейтингової системи “CAMELS”	376
ТЕМА 13. Банківський маркетинг.....	393
13.1. Роль маркетингу в функціонуванні банків.....	393
13.2. Процес розробки стратегії банківського маркетингу.....	397
13.3. Механізм реалізації стратегії банківського маркетингу.....	401
ТЕМА 14. Фінансовий менеджмент у банку.....	415
14.1. Основи менеджменту у банку.....	415
14.2. Функції та елемент фінансового менеджменту у банку.....	425
14.3. Метода управління активами та пасивами банку.....	432
14.4. Управління банківськими ризиками.....	439
<i>Перелік підсумкових питань з курсу "Банківська справа"</i>	<i>454</i>
<i>Методичні вказівки до написання рефератів.....</i>	<i>457</i>
<i>Навчальні завдання.....</i>	<i>459</i>
<i>ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....</i>	<i>521</i>
<i>Додатки.....</i>	<i>534</i>